

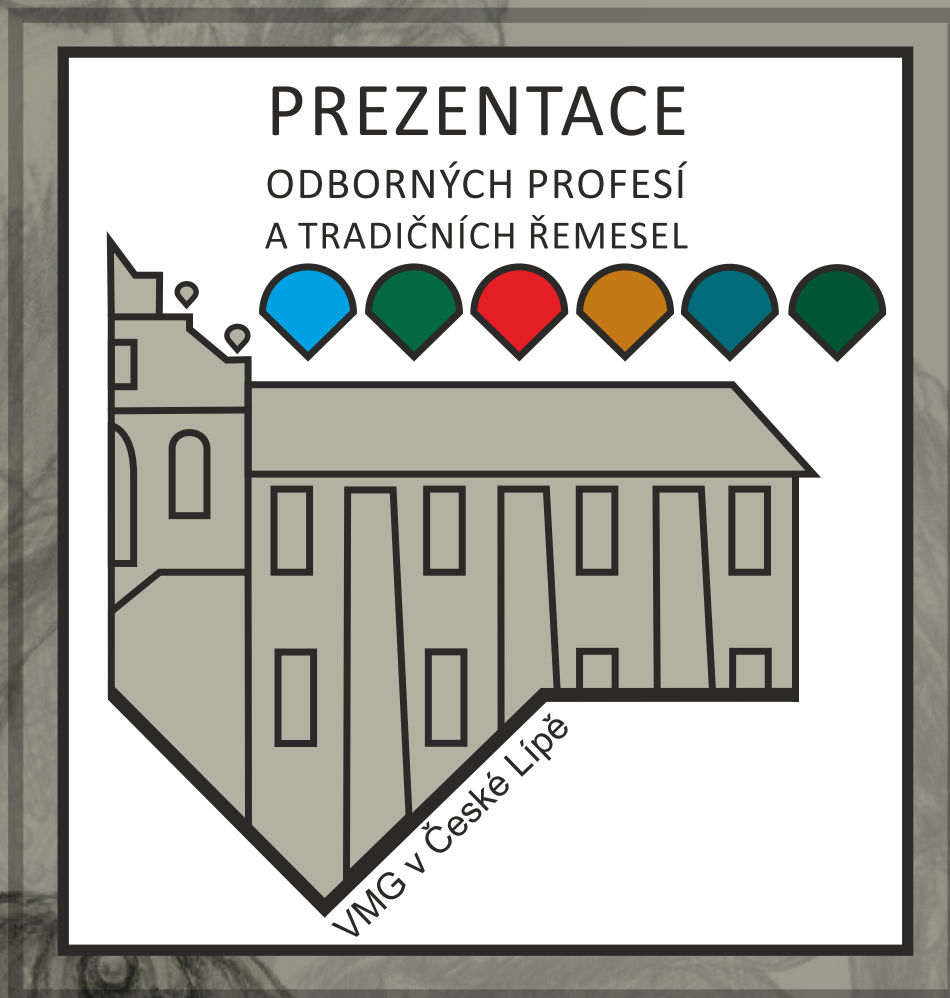
# JAK SE STÁT ARCHEOLOGEM



www.mestskaszkola.cz

# „Prezentace odborných profesí a řemesel“

Českolipské muzeum představuje školám v rámci grantového projektu Libereckého kraje PŘÍRODOVĚDNÉ PROFESE, ODBORNÉ PROFESE A TRADIČNÍ ŘEMESEL s cílem rozšířit výuku předmětu Volba povolání pro žáky 7. až 9.tříd s možností odborného a praktického seznámení se s daným oborem.



Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.22/02.0003

Název projektu: **Prezentace odborných profesí a řemesel**

Název příjemce podpory: **Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě, příspěvková organizace**

Název a číslo globálního grantu: **CZ.1.07/1.1.22 Zvyšování kvality ve vzdělávání v Libereckém kraji II**

Název a číslo oblasti podpory: **1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání**

Schvalovatel návrhu GP: **Liberecký kraj**

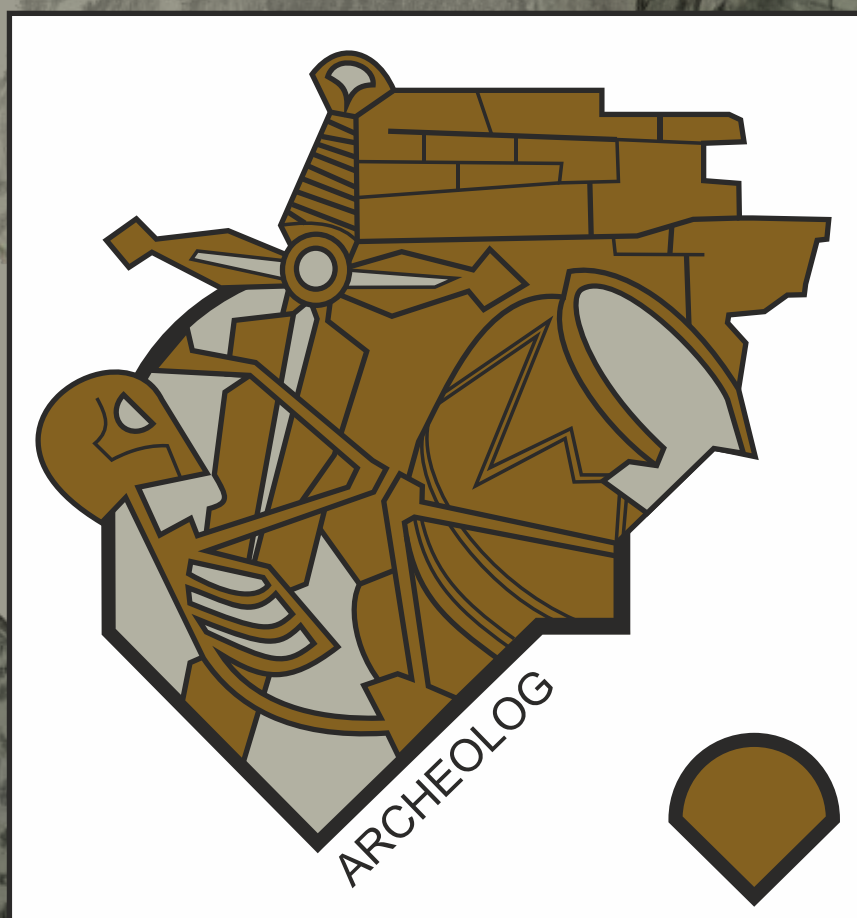


## ◇ Archeolog

Archeolog je vysoce kvalifikovaný pracovník, který provádí archeologický výzkum, průzkum a dohled včetně přípravných heuristických (metodicky výzkumných) prací.

## ◇ Potřebné vzdělání:

Nejvhodnější přípravu pro tuto pozici poskytuje vysokoškolské vzdělání ve studijních programech archeologie nebo archeologie pravěká a raně středověká. Jinou alternativu představuje vysokoškolské vzdělání v oboru archeologie klasická, egyptologie, popř. univerzitní studium kulturní a sociální antropologie.



# Archeologie

z řečtiny: archaios = starý, logos = slovo, řeč



## Archeologie

je věda studující minulé lidské společnosti prostřednictvím archeologických pramenů,

tj. dochovaných nemovitých objektů (kulturní vrstva, jáma, ohniště ad.), lidských výtvorů (např. keramika, kamenné nástroje) a ekofaktů – zbytků přírodního původu neintencionálně ovlivněných člověkem.

Na rozdíl od historie leží těžiště zájmu v materiální kultuře.



Archeologický výzkum v rámci praxe studentů univerzitního oboru antropologie a archeologie pod skalním převisem u Radvance.

- ◊ V hloubce kolem 2 m byla podrobně prozkoumána vrstva z doby lovců-sběračů pozdního paleolitu (kolem 12.000 př. Kr.).



## ◊ Cílem archeologie

je poznat minulé události lidských komunit a strukturu jejich chování – kulturu. Patří k několika málo vědním oborům, které jsou schopné interpretovat minulost lidstva z doby před používáním písma, ale pomáhá také při porozumění pozdějším společnostem. Kromě archeologie se podobným cílům věnují i jiné obory: historické vědy a kulturní, sociální i fyzická antropologie. Mezi další disciplíny pomáhající archeologii patří bioarcheologické obory, zejména archeobotanika a archeozoologie, dále například geologie ad.



◊ ZAV (záchranný archeologický výzkum) při rekonstrukci sportovní haly v České Lípě. Po skrývce plochy těžkou technikou jsou položeny sondy, které mají za cíl zjistit přítomnost a charakter archeologických situací. Na základě těchto poznatků potom archeolog stanoví další strategii výzkumu.

Samotná archeologie se dělí na několik podoborů, definovaných buď obdobím nebo specifickým tématem, kterým se ten či onen podobor věnuje, například: **pravěká archeologie, klasická archeologie, středověká archeologie, církevní archeologie, speleoarcheologie, archeologie krajiny, letecká archeologie, experimentální archeologie, environmentální archeologie.**



## ◊ Pracovní činnosti

Samostatné provádění archeologických výzkumů a průzkumů.

Zajišťování archeologické památkové péče – zejména prováděním záchranných výzkumů v lokalitách ohrožených novodobou stavební či jinou činností, ochrana a prezentace archeologických nalezišť a výsledků archeologických výzkumů při stavebním a územním řízení. Samostatné provádění expertiz archeologického zájmu pro rozhodování státní správy a samosprávy.

Utváření, odborné vedení a vědecké zpracovávání archeologických sbírek.

Vyhodnocování výsledků výzkumů a jejich prezentace odborné i širší veřejnosti.



- ◊ ZAV před stavbou fotovoltaické elektrárny v oblasti Ralsko. Archeologové objevili základy tří středověkých domů bývalé vsi Chlum, která spolu s Jabloncem (Jabloneček) zanikla po roce 1945. Detailní rozebírání tmavé kulturní vrstvy s archeologickými nálezy je doprovázeno průzkumem pomocí detektoru kovů.



## ◇ **Metody výzkumu**

Archeologie se snaží zakládat svá tvrzení na základě tzv. archeologických pramenů - pozůstatků lidské činnosti od vzniku člověka do novověku, většinou dochovaných v zemi. Pro jejich získávání se volí tyto postupy:

## ◇ **Destruktivní archeologický výzkum**

- terénní výzkum ("vykopávky")
  - popis a vyhodnocení nálezových okolností / nálezů (analýza)
  - syntéza a následné vyvození závěru (interpretace)
- Terénní dokumentace a výsledky laboratorních analýz tvoří velmi podstatnou součást archeologické dokumentace.



- ◇ Archeologické nálezové situace jsou po začištění fotograficky i kresebně dokumentovány. Tato dokumentace je později klíčová při vyhodnocení výsledků archeologického výzkumu.

## ◇ **Nedestruktivní a semidestruktivní metody výzkumu**

- nedochází k žádnému (nebo jen minimálnímu) porušení terénu a archeologických situací
- nejčastěji probíhá formou povrchového průzkumu se sběrem nálezů, využívá se též letecké snímkování při hledání antropogenních stop v reliéfu krajiny, specializovaných detektorů pro zjištění fyzikálních či chemických anomálií dané lokality nebo sloužících k vyhledávání kovových předmětů

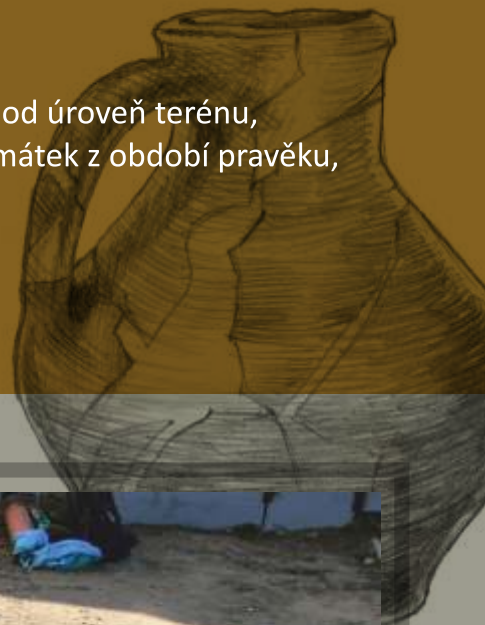
Oba dva způsoby archeologického výzkumu se navzájem doplňují, každý přináší jiný a v jistých směrech jedinečný druh informací.



## ◊ Záchraný archeologický výzkum (ZAV)

je v současnosti nejběžnějším druhem terénního výzkumu.

Archeolog je přítomen u každé stavební akce, která zasahuje pod úroveň terénu, a zajišťuje dokumentaci a záchranu movitých i nemovitých památek z období pravěku, středověku a novověku (zpravidla do roku 1945).



Sonda ZAV v místě stavebního výkopu v prostoru bývalého hřbitova u kostela sv. Petra a Pavla v Mimoní.

Archeologové zjistili, že dlouhodobé pohřbívání prakticky úplně zničilo předchozí pozůstatky středověkého hradu a raně středověkého sídla.



## ◇ Vědecký (systematický) výzkum

provádějí archeologové s cílem nalézt odpovědi na předem stanovené otázky a řešit konkrétní výzkumná témata.

Zpravidla se tímto způsobem zkoumá problematika, kterou nelze odpovídajícím způsobem řešit v rámci záchranných výzkumů.

Kulturní vrstvy s archeologickými nálezy se skrývají po centimetrových vrstvičkách a všechny nálezy se trojrozměrně zaměřují nivelačním přístrojem.

Každému předmětu je přidělen kód, který zaznamenává jeho nálezové souvislosti.



- ◇ Písečný sediment je po preparaci archeologických předmětů prosíván a ideálně také proplavován. Tím se zachytí kromě drobných fragmentů keramiky, kostí a pazourkových úštěpů především cenné přírodovědné nálezy – malé uhlíky rozptýlené z ohnišť, semena, ulitky měkkýšů, rybí kosti apod.



## ◊ Laboratorní zpracování nálezů z archeologického výzkumu

Platí obecné pravidlo, že laboratorní zpracování nálezů a vyhodnocení výzkumu trvá přinejmenším třikrát déle, než vlastní terénní práce. Jeho součástí jsou i nezbytné specializované analýzy – radiometrické datování, určení přírodovědných vzorků, pylová analýza, metalografie kovů ad.



◊ Archeologické nálezy se po vyzvednutí myjí a popisují, kovové předměty se konzervují a restaurují. Ukázka „pokladu“ stříbrných grošů z doby Jana Lucemburského bezprostředně po objevení. Krompach v Lužických horách.



## ◊ Laboratorní zpracování nálezů z archeologického výzkumu



◊ Laboratorní zpracování fragmentů nádob na archeologickém pracovišti za spolupráce studentů středních škol – mytí, popisování a kompletace.



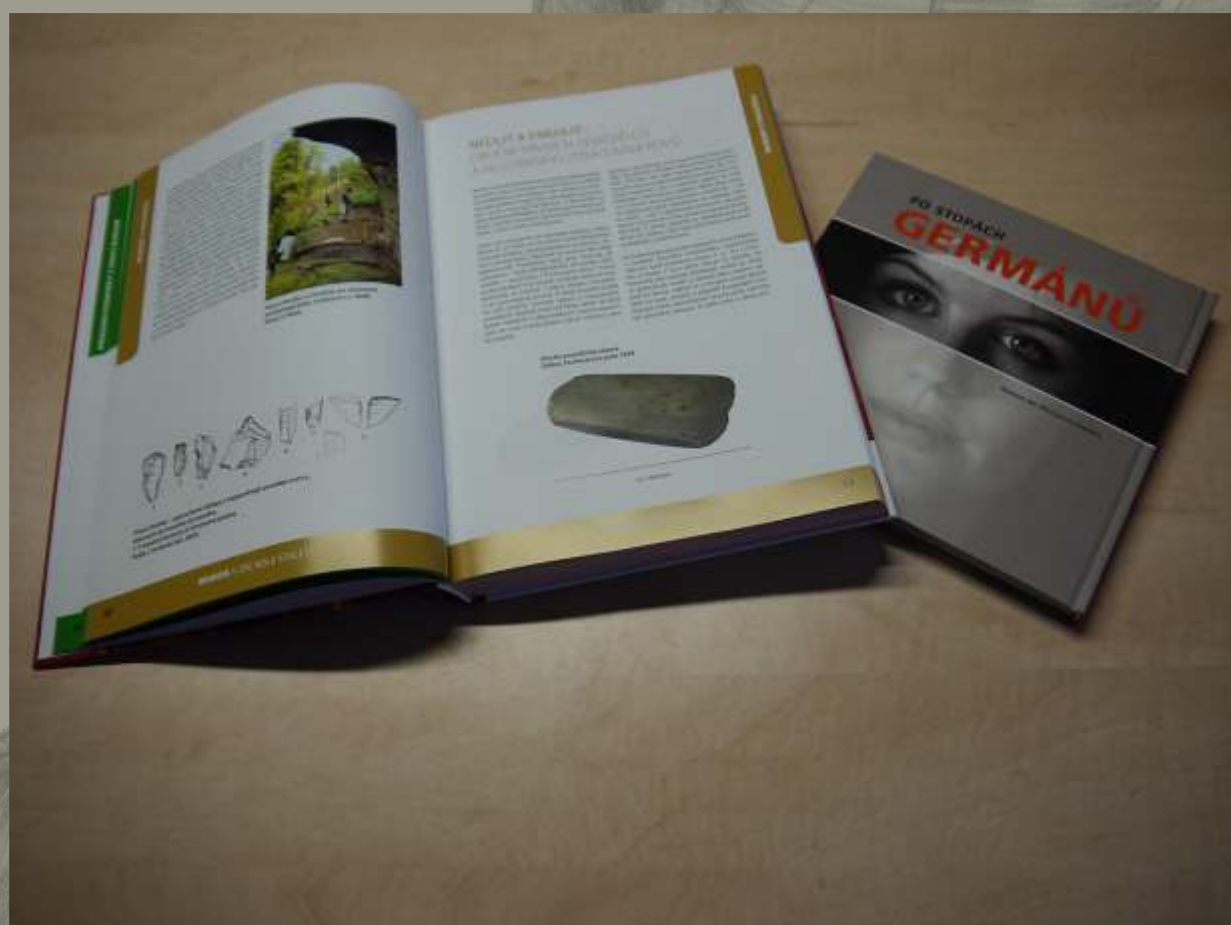
◊ **Prezentace výsledků archeologických výzkumů**



◊ S výsledky výzkumů i se zajímavými nálezy archeologové seznamují odbornou i laickou veřejnost na přednáškách, seminářích i mezinárodních konferencích.



## ◊ Prezentace výsledků archeologických výzkumů



◊ Nejčastější prezentací archeologických výzkumů je publikování formou odborných i populárně vzdělávacích článků v tisku i na internetu, tiskovými zprávami v médiích apod. Častým výstupem jsou i monografie.



# ARCHEOLOGICKÉ EXPOZICE

## VLASTIVĚDNÉHO MUZEA A GALERIE V ČESKÉ LÍPĚ





# ARCHEOLOGICKÉ MUZEUM ŠATLAVA



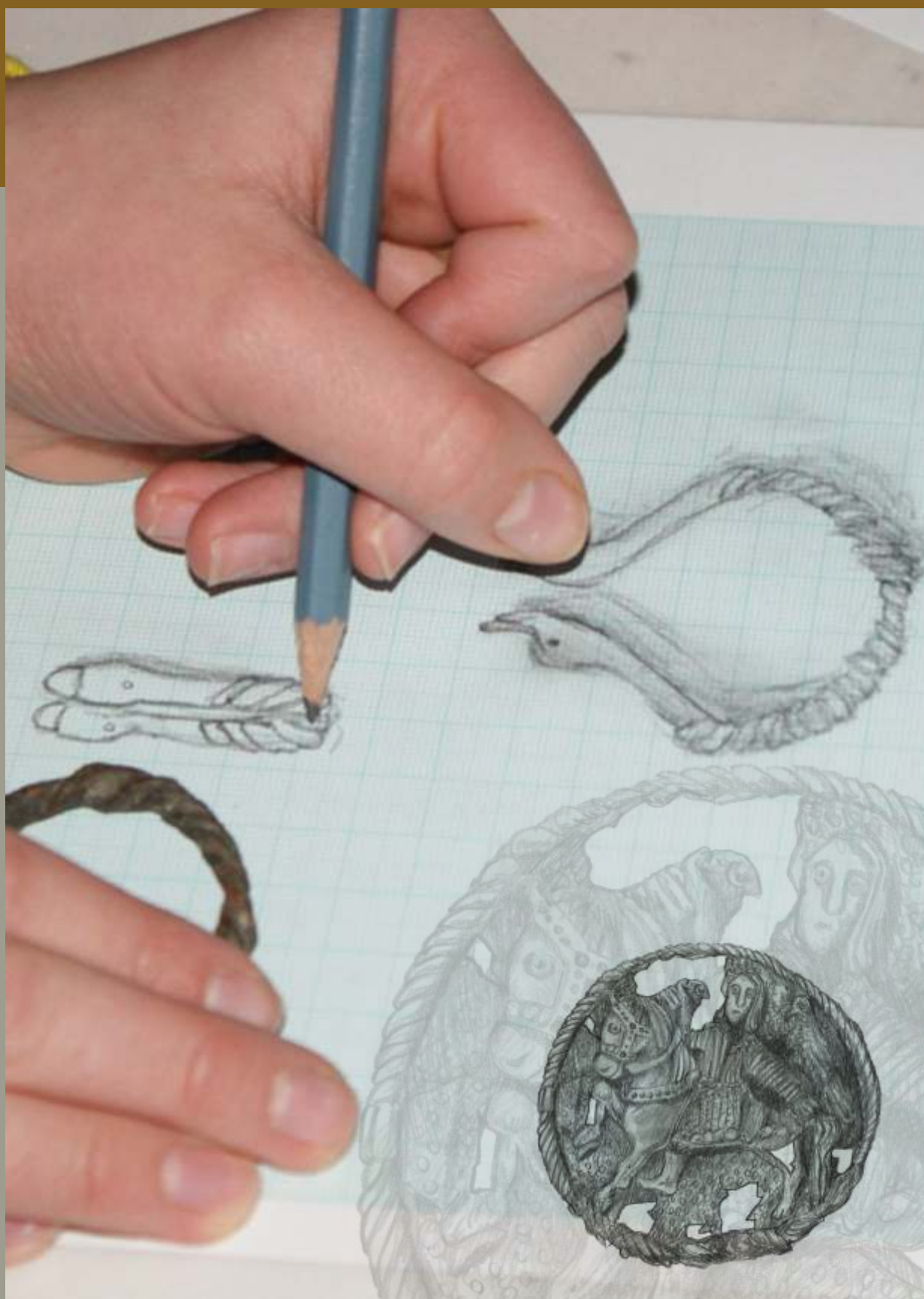


# PREZENTACE ODBORNÉ PROFESÍ ARCHEOLOG





# ARCHEOLOGICKÁ INTERAKTIVNÍ DÍLNA





**Kontakty na odborné lektory a pracovníky muzea,  
na které je možné se obracet se svými dotazy a konzultacemi:**



**PhDr. Vladimír Peša, Ph.D.  
Vedoucí historického oddělení  
Vedoucí pobočky VMG Archeologické muzeum Šatlava  
Archeolog a speleoantropolog  
Mobil: 725 099 726  
E-mail: [pesa@muzeumcl.cz](mailto:pesa@muzeumcl.cz)**



Petr Jenč

Vedoucí agentury záchranných archeologických výzkumů  
Tajemník Regionální archeologické komise Libereckého kraje

Archeolog a speleoantropolog

Mobil: 605 245 855

E-mail: [petrjenc@centrum.cz](mailto:petrjenc@centrum.cz)



Ing. Tereza Kaiserová

Koordinátorka Ekoporadny ORSEJ

Mobil: 774 825 089

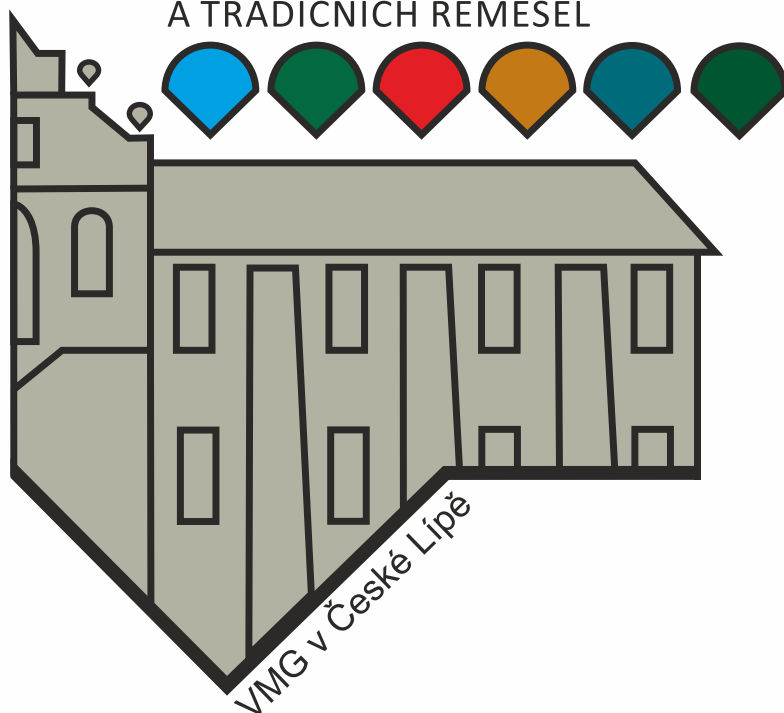
E-mail: [kaiserova@muzeumcl.cz](mailto:kaiserova@muzeumcl.cz)

Více informací najdete na: [www.muzeumcl.cz](http://www.muzeumcl.cz)



# PREZENTACE

ODBORNÝCH PROFESÍ  
A TRADIČNÍCH ŘEMESEL



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Díčí informace a podklady pro tento vzdělávací materiál byly použity z internetového zdroje Wikipedie, otevřená encyklopedie, z encyklopedie profesí [www.jobs.cz/poradna/profese/](http://www.jobs.cz/poradna/profese/); <http://www.infoabsolvent.cz/>; <http://www.stredniskoly.cz/>; <http://www.vysokeskoly.cz/>; z archivu GP Profese a řemesla, z osobních archivů lektorů a archivu VMG v České Lípě.